

alimara

Revista de Treball Social
Època 5 / número 56 / Juny 2011

Consell de
Mallorca

alimara

Núm 56

Època 5. Juny 2011

Edita: Institut d'Afers Socials
Consell de Mallorca

Coordinació i redacció:
Servei de planificació i documentació.
General Riera, 67
07010 Palma

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió
dels seus autors.

Comentaris a
Situación actual y retos del régimen jurídico del trabajo de personas en situación de exclusión social y con discapacidad en España¹

Jennifer Almeida Morales

Àrea de Discapacitats, Salut mental i Relacions Laborals.
Parc Sanitari Sant Joan de Déu - Barcelona

Aquest útil treball de recerca, a més d'analitzar críticament les polítiques públiques sociolaborals i l'ordenament jurídic regulador de la protecció social i laboral dels principals col·lectius de persones vulnerables en l'actualitat socioeconòmica d'Espanya -sobretot davant aquesta situació de crisi financera i sociolaboral global- també proposa als professionals socials les qüestions de major transcendència pràctica per fer efectiva la inserció sociolaboral de les persones en situació d'exclusió social en empreses d'inserció, i també de les persones amb discapacitat en centres especials d'ocupació i en l'ocupació pública. I, a més, també analitza les actuals polítiques sociolaborals de responsabilitat social empresarial i corporativa RSE que poden ser desenvolupades en aquest àmbit material.

Sens dubte, cal destacar la utilitat real d'aquest treball de recerca per ajudar i assessorar els agents econòmics i socials en les seves funcions de configuració de la

¹ MENDOZA MORENO, D. (2010). Madrid,- 176 pàgs: Editorial Universitaria Ramón Areces.

política social i laboral, i de la legislació i normatives, així com a les comissions negociadores i paritàries dels convenis col·lectius laborals.

L'objectiu essencial d'aquesta recerca és aportar els fonaments de Dret per al desenvolupament i perfeccionament de les polítiques socials i laborals europees, estatals, autonòmiques i locals en aquestes matèries de caràcter socioeconòmic i laboral que tenen una especial transcendència per als poders públics i agents socials, atenent les persones que potencialment poden ser beneficiàries de la finalitat d'aquest estudi.

Durant els últims anys, al costat del dinamisme de l'àmbit sociolaboral, hem assistit a una successió de canvis en aquest àmbit jurídicopolític no només estructural sinó també conjuntural que han orientat la necessitat de repensar i sistematitzar l'abast del panorama jurídicolaboral i social de les persones en situació d'exclusió social i amb discapacitat a Espanya davant l'actual situació socioeconòmica de crisi. En aquest moment crític és precisament la progressió de canvis i noves necessitats socials en el trànsit de l'exclusió a la integració sociolaboral d'aquests col·lectius aquella que no permet desatendre la importància de reconsiderar noves propostes jurídicosocials pràctiques per millorar l'eficiència de les polítiques sociolaborals i de l'ordenament regulador de l'ocupació i la protecció social de les persones en situació d'especial vulnerabilitat. Aquest estudi és una valuosa eina d'anàlisi qualitativa, no només sobre l'efectiva inserció sociolaboral de les persones en situació d'exclusió social en empreses d'inserció i també de les persones amb discapacitat en centres especials d'ocupació i en l'ocupació pública, sinó també per proposar un balanç de les actuals polítiques sociolaborals de responsabilitat social empresarial a desenvolupar en aquest àmbit.

Es tracta d'una obra que integra de manera molt adequada diverses qüestions claus per a la reconfiguració de la política social i laboral, i de la normativa corresponent, i també pel que fa a les comissions negociadores i paritàries dels convenis col·lectius laborals des d'una perspectiva multinivell que no només transcendeix les polítiques socials i laborals estatals, autonòmiques i locals, sinó també europees.

El contingut es sistematitza i s'estructura en set capítols que plantegen, en perspectiva críticodescriptiva i propositiva, els principals punts d'inflexió de l'actual règim jurídic del treball de persones en situació d'exclusió social en empreses d'inserció, els centres especials d'ocupació i les condicions de treball de les persones discapacitades, les propostes de millora de l'acomiadament per causes empresarials de les persones treballadores amb discapacitat, les polítiques de responsabilitat social empresarial, l'ocupació pública de les persones amb discapacitat i la protecció social d'aquests col·lectius especialment vulnerables, així com l'accés al treball de les persones amb gran dependència.

L'estat de la qüestió es projecta des d'una primera aportació sobre "El treball i la protecció social de les persones en situació d'exclusió social" que aporta una atenta reflexió del règim de les empreses d'inserció després de l'entrada en vigor de la Llei 44/2007 posant l'èmfasi en la seva justificació sociolaboral. Per això, es fa una anàlisi detallada de les implicacions jurídicopolítiques d'aquesta nova relació laboral comuna o una nova fragmentació del treball per compte d'altri. Així, s'atenen les particularitats que resulten d'aplicació en contrast amb la legislació laboral comuna en matèria de contractació, permisos, suspensió i extinció del contracte de treball. I, de la mateixa manera, es reflexiona sobre la important funció de la negociació aplicable a les empreses d'inserció amb la finalitat d'ajudar en el procés d'inserció efectiu dels treballadors en procés d'integració en l'ocupació

no protegida per, així, ressenyar *in fine* la necessitat de més coordinació en la regulació de la renda activa d'inserció a la llum del Reial Decret 1396/2006.

Després d'aquesta primera aproximació, des de tres blocs temàtics afins, s'aborda un minuciós estudi que combina amb rigor científic una anàlisi normativa i casuística de les condicions d'ocupació i el treball en la negociació de les persones amb discapacitat en centres especials d'ocupació. El detallat diagnòstic constitueix una interessant radiografia de la regulació convencional de l'accés a l'ocupació en cada centre especial de treball i les singularitats i proximitats normatives existents en diferents escenaris geogràfics diferents. Aquesta anàlisi detallada, tot seguit, es complementa amb un breu balanç de les noves polítiques d'ocupació per a les persones amb discapacitat i la seva significació en la negociació en centres especials d'ocupació. I es corrobora amb una encertada reflexió iuslaboralista sobre l'acomiadament per causes empresarials de treballadors amb discapacitat en l'àmbit internacional i nacional, amb apunts d'interès sobre la realitat juridiconormativa i jurisprudencial necessaris per a la protecció social de les persones amb discapacitat afectades per acomiadaments de caràcter econòmic.

Com a corol·lari de la situació actual del règim jurídic del treball per compte d'altri de persones amb discapacitat, a "Ocupació pública de persones amb discapacitat" es presenta una anàlisi jurídica sobre la significació, contingut i aplicació pràctica del vigent article 59.2 *in fine* de la Llei 7 / 2007 de 12 d'abril, de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic. En concret, se centra en un aspecte poc desenvolupat per la doctrina com són les adaptacions en el lloc de treball a les necessitats de les persones amb discapacitat un cop superat el procés selectiu i els problemes pràctics d'aplicació d'aquest mandat en connexió amb altres institucions rellevants del règim jurídic dels empleats públics amb discapacitat.

Per això, s'adopta encertadament un enfocament crític sobre els aspectes de la legislació aplicable a l'Administració General de l'Estat i en les normatives de les diferents administracions públiques autonòmiques, així com la normativa convencional de major interès jurídic en matèria d'adaptació del lloc de treball dels empleats públics amb discapacitat. I en l'epíleg es tracta breument la projecció "prestació econòmica d'assistència social" que preveu la Llei 39/2006 per al foment de l'accés al treball i l'ocupació pública de les persones amb gran dependència.

Tot això es complementa amb alguns considerants sobre la protecció social com a matèria inherent a la dimensió social i laboral de la responsabilitat social de les empreses. Posant de relleu la potencialitat de la responsabilitat social de l'empresa i la idoneïtat de l'existència d'acords de responsabilitat social corporativa com a element necessari per aconseguir un efectiu compliment dels objectius sociolaborals i una major protecció social.

En definitiva, podem concloure que estem davant d'un rigorós i complet estudi jurídic avalat per l'accés als VIII Premi d'Investigació Jurídica en la Prevenció, Rehabilitació, Integració social o Promoció de les persones amb discapacitat, Gent gran, Immigrants, Infància, Refugiats o altres grups que no tinguin la deguda protecció, convocat per la Fundació Aequitas, del Consell General del Notariat d'Espanya, i la trajectòria de recerca predoctoral del seu autor. Un repertori jurídic no només destacat per aquesta menció, sinó per una adequada selecció i estructura d'anàlisi que reflecteix un diagnòstic integral sobre la "necessitat de canviar el contingut de les normes i de les polítiques legislatives per tal d'assegurar l'efectivitat i exigibilitat dels drets de les persones amb discapacitat ". No debades, en aquesta obra, és especialment l'afany propositiu de la normativa sociolaboral allò que li confereix el caràcter de lectura bàsica i altament recomanable per

abordar la matèria. Sens dubte, un instrument útil per als operadors jurídics i agents socials per facilitar respostes adequades als reptes emergents que planteja el règim jurídic del treball de persones en situació d'exclusió social i amb discapacitat a l'Estat espanyol.